

Відгук

офіційного опонента на дисертацію Климко Ірини Григорівни «Синтез культурних практик туристичної діяльності як фактор гармонізації глобалізаційних процесів сучасності», подану на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Климко Ірини Григорівни зумовлена тим, що на межі XX – XXI століть змінюється інфраструктура комунікативного простору культурних практик в контексті глобалізаційних процесів культури, зокрема візуальні комунікації набувають синтетичного виміру образних взаємодій. Реклама, брендинг, інформаційна діяльність менеджменту в мережі Інтернет, дизайн стають провідними практиками туристичної діяльності, що визначають культурне поле подорожування. Подорож, в свою чергу, стає певною моделлю культури.

Климко І.Г. посилається на дослідження філософів, етнологів, мистецтвознавців, які сформулювали сучасну парадигму міфологізації туристичної діяльності, де знаково-конотативні відношення процесів імагінації інформації визначаються як міф дороги, що має свою соціопрагматику. Проблема дослідження полягає в цілісній реконструкції світоглядних констеляцій образності мови дороги (дискурсу дороги) як філософського дискурсу, де визначена антропологічна складова системи поведінки, споглядання, діяльності людини-туриста, паломника тощо.

Простір подорожі дисертантка намагається визначити як культурно означений синтез мистецтв: мистецтва реклами, інформаційного повідомлення, презентації художньої та естетичної цілісності дестинацій, гостинності, етнокультурних артефактів декоративно-прикладного мистецтва, сувенірної продукції тощо. Метою дослідження обрано проблему визначення характеру трансформаційних процесів у сучасному

імагінативному просторі туристичної діяльності. Об'єктом дослідження є туризм в контексті глобалізаційних процесів ХХ – початку ХХІ століть. Предметом дослідження є культурологічні виміри синтезу культурних практик в сучасній туристичній діяльності.

Дисертантка досліджує еволюцію взаємодії мистецьких можливостей презентації інформації в дизайні, відмічає, що синтез мистецтв в туризмі не має ознак самодостатньої художньої цілісності, а є, передовсім, синтезом умінь, навичок, здійснення послуг та певної творчої діяльності з імагінації всіх візуальних агенцій подорожі: ландшафту, дестинацій, рекреацій тощо. На відміну від синтезу мистецтв у просторових та часових мистецтвах, зокрема в архітектурі, театрі, опері, синтез мистецтв в туризмі є відкритою системою, де домінують переважно характеристики кінематичного простору, що потребують своєї візуальної структурації, реклами, презентації ціннісного поля турпродукту. Ці характеристики в філософському дискурсі рефлексії над туристичною діяльністю мають звужений локальний характер, орієнтовані на генезу туризму, зв'язок його з паломництвом, та менеджмент і маркетинг туристичних установ.

Авторка визначає концепт «соціопрагматики» туристичної діяльності як систему співскладених дискурсів подорожування, що є цілісністю фольклорних, літературних, візуальних артефактів подорожування, які інтерпретуються як артизована реальність «нелінійного тексту» дороги як певну генеративну парадигму сучасного світу дороги. Цей вимір потребує філософського осмислення, тому він набув у дисертантки самодостатніх ознак рефлексії над імагінативним простором туризму. Авторка розкриває зв'язок філософських, соціологічних, мистецтвознавчих концепцій туризму у З. Баумана, В. Кизими, Я. Любивого, В. Малахова, В. Пазенка, С. Соляник, П. Яроцького з філософськими ідеями теоретиків постмодернізму – Ж. Дерріди, Ж. Дельоза, Ф. Гваттарі та ін.

У першому розділі – «Джерельна база та теоретико-методологічні засади дослідження» – аналізується історіографія проблеми. Важливо, що

авторка посилається на аналіз культурних практик у дослідженнях М.Маркаряна, М.Кагана, С.Кримського, М.Поповича, В.Шинкарука, В.Іванова та ін. У дослідженнях Ж.Дерріда, Ф.Ліотара, Ж.Дельоза, Ф.Гваттарі, Ж.Бодрійяра система культуротворчості презентується в контексті постмодерністських трансформацій. Культурологічні дослідження англійських дослідників з глобалізації культури Д.Гелда, Е.МакГрю, Д.Голблатта, Д.Перратона дають широкий діапазон інтерпретації глобалізаційних процесів у контексті геополітичних, економічних, культурних реалій. Можна стверджувати, що тема філософського осмислення культури подорожування залишається відкритою в концептуальному вимірі, адже дослідження І.Г. Климко є однією із спроб інтерпретувати сучасний стан імагінації туристичної діяльності як певний синтез мистецтв. Отже, перший розділ присвячений аналізу культурних практик туризму в контексті глобалізаційних проблем сучасності, визначаються пріоритети формування культурних практик туризму як синтезу мистецтв.

Другий розділ — «Культурні практики туризму: диспозитив глобального та регіонального модулів культуротворчості» — присвячений визначенню специфіки формування культурних практик в форматі глобальних та регіональних модулів. Важливо, що дисертантка не відриває культуру постмодернізму з її можливостями імагінації дискурсу подорожі від попередньої культури, а намагається експлікувати еволюцію формування сучасного простору дороги в тісному зв'язку з аналітичним інструментарієм інформаційно-комунікативних засобів туристичної діяльності, орієнтованих на визначення соціопрагматики комунікативного простору туризму.

Гене́за та еволю́ція імагіна́тивного інструментарію кінематики простору подорожування інтерпретується як зміна парадигм проектування патернів, гештальтів, карто-схем презентації дестинацій, ландшафтів, рекреацій, що з одного боку веде до тотальної еклектики, комбінаторики складових мистецького проекту рекламного, інформаційно-комунікативного

дискурсу, а з другого – визначає естетичну, художню домінанту презентації інформації.

Дисертантка цілком слушно робить висновок, що аналіз еволюції імагінативної культури подорожування за доби постмодернізму кінця XX – початку XXI століть визначається як більш глибинний простір культури, пов'язаний з класичною культурою, етнокультурою, регіональними традиціями гостинності тощо.

Третій розділ – «Культурно-історичний потенціал регіонального модулю туризму» – присвячений визначенню специфіки регіональних пріоритетів у туристичній діяльності. Зокрема туристична діяльність визначається як фактор регенерації культурно-історичного потенціалу регіонів. Авторка доводить, що туристичні ресурси корелюють з культурно-історичними ресурсами регіонів, зокрема використовує модель селекції, зонування, сегментизації візуальної інформації як певного аналітично-презентативного принципу подання інформації в туристичній діяльності, зокрема аналізує стан естетичного зонування туристичної інформації в м. Києві та інших регіональних центрах туристичної діяльності.

Проте, можна вказати й на певні зауваження до дисертаційної роботи:

1. Не надається дефініція постмодерністської моделі туризму в рамках філософського дискурсу, філософських образів урбанізованого міста. Постмодернізм в проекції на туристичну практику обмежується моделями «паломника», «того, хто здійснює прогулянку», «гравця».

2. Не достатньо висвітлені особливості «кінематичної реклами», яка описується як певний «міфодизайн», за А. Ульяновським, та визначається занадто абстрактно, лише як семіотичний феномен.

3. Характеристика та інтерпретація синтезу мистецтв в контексті туристичної діяльності, радше, виглядають як концептуальна заявка на особливий локус імагінації інформації та потребують більш детального визначення мистецького інструментарію взаємодії культурних практик туризму.

Втім, окреслені зауваження не зменшують цінність дисертаційної роботи, а відкривають перспективи подальших досліджень і можуть бути усунені в процесі роботи над обраною проблематикою.

Вважаю, що дисертаційне дослідження Климко Ірини Григорівни «Синтез культурних практик туристичної діяльності як фактор гармонізації глобалізаційних процесів сучасності» відповідає спеціальності 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури. Автореферат повністю відображає головні положення і висновки дисертаційної роботи.

На підставі проведеної експертизи можна стверджувати, що дисертаційна робота Климко Ірини Григорівни «Синтез культурних практик туристичної діяльності як фактор гармонізації глобалізаційних процесів сучасності» виконана на належному науково-методологічному рівні, є самостійним завершеним дослідженням, відповідає п.13, п.14 «Про присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 (№ 567), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філософських наук зі спеціальності 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури.

Кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії
Національної медичної академії
післядипломної освіти імені П.Д.Шупика

Чайс

А.Д. Чаус

А.Д. Чаус

4.12.17